

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. V. Quam necessaria fuerit ea scientia, ad creandum & ordinandum hoc
Vniuersum, seu hanc, quae modo est, creaturarum seriem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

dum est: quæ quia ad omnes vnico obtutu se nequit extendere, oculum mentis circumducit, vt diuersis quasi aspectibus attingat singula, quæ non potest simul multa. In Deo autem, infinitâ inquam Mente, cum nullus sit comprehensiuæ virtutis terminus, ita nihil est quod aciem eius fugiat; & tam distinctè percipit, actu tamen vnico, vniuersa, quàm si vnica tantum rei cognoscendæ, totam Mentis suæ aciem ingeniumque impenderet.

Et hæc cognitio est Deus ipse.

30. Vin plura dicam? certè id dico, cognitionem illam Deum ipsum esse: & sic cognitio ea non existeret, Deum non fore. Adeo vt sicut essentia animæ nostræ est esse rationabilem; hoc est, ratione vti posse, posse cognoscere; ita essentia Dei est, non posse tantum, sed actu ipso cognoscere quidquid cognosci potest; Deus enim Actus purus est, vt loquuntur Theologi, nulla omnino possibilitate inuolutus, aut mutationi vlli obnoxius. Quidquid in Deo est, est, & non tantum potest esse. *Ego sum qui sum.* & *qui est misit me.* ita se Deus ipse appellat, quòd si verò non actu vnico omnia comprehendat, certè mutationi est obnoxius Deus, nam si cùm Angelum cognoscit, non cognoscit actu eodem hominem, profectò manifestum est, mutatum esse Deum, factumque ex Deo cognoscente Angelum, Deum cognoscentem hominem. Igitur non est Deus, quod cùm sit planè absurdissimum, dicamus sanè, quod res est, omnes illas rerum omnium possibilium species, imagines, ideas, & cognitiones, vnico & puro Actui diuinæ Mentis competere; imò omnes illas cognitiones, sic in vnâ Mente coniunctas, nihil aliud esse, nisi ipsum Deum.

Exod 3.

§. V.

Quam necessaria fuerit Scientia simplicis intelligentiæ, ad ordinandum hoc Vniuersum, & hanc creaturarum seriem, quæ modò est.

31. **H**Is itaque sic rectè constitutis & perpenfis, illud præterea sciendum est, Ideas illas infinitarum rerum prorsus infinitas, magno vt sic dicam studio peruoluissè æternam illam sapientissimamque Mentem, & vt humano more ad homines lo-

Atque hæc scientia indiguit, Deus, vt hunc mundum liberè conderet.

L 2

quar,

quar, quasi deliberationem secum instituisse, qualem & quem mundum, ex infinitis, quorum Ideas habebat in promptu, ex Diuinâ illâ Mente deprimere, & in lucem daret: omnibusque rite perpenfis, examinatis omnibus rerum omnium circumstantiis, ponderatisque quæ hinc & hinc occurrebant rationibus sine dubio infinitis; tandem ex infinitâ illâ mundorum congerie, hunc denique Vniuersi ordinem, rerumque seriem, quam mundum hunc appellamus, & quidem solum, pro suâ libertate statuuisse condere & creare. Rursus verò quia in hoc rerum ordine seu mundo, infinitæ aliæ poterant creari species rerum, quarum idæas clarissimas in mente descripserat; infinitis aliis prætermisissis, has species Angelorum, hominum, animalium, fructuum, elementorum orbiumque cælestium creandas sibi sumpsit, & non alias; idque rursus liberè, nemineque necessitatem imponente. Tandem quia rursus in quâuis creaturarum specie, puta hominum, infinita indiuidua sunt possibilia, infiniti homines alij quàm iam sint, infinitæ aliæ arbores, animalia infinita, infiniti Angeli prorsus alij atque alij; omnibus rite expensis, has quæ fuerunt, eruntque creaturas, & inter illas te, quisquis es o mortalis, selegit summo studio immensa illa & vasta Mens, & suo quem constituit tempore & loco, è suâ Mente producendum liberè destinauit.

Liberè inquam: nihil est enim quod supremo domino necessitatem imponat; *omnia quæcumque voluit fecit.* Atque hinc iterum manifestum fit, quàm necessariò statuenda sit in Deo infinita illa possibilium creaturarum cognitio. Si enim non aliam cognouisset rerum seriem seu mundum, alium certè creare non potuisset. itaque creare si quando statuisset mundum aliquem, iam sanè ad hunc creandum quem solum norat, necessitabatur, cùm alius creandus menti non occurreret. libertas enim sine electione non est, incogniti autem nulla est electio. Vt ergo liberè creatum hunc à Deo mundum asseramus, alios possibiles cognouisse necesse est, vt ex iis quem vellet, seligeret reiiceretque. Quod si verò vnicum tantummodò possibilem mundum, cognitum fatearis præter eum qui modò est conditus, infinitorum illico cognitio concedenda est Deo. infinita enim possibilia cum sint, & quidquid possibile est, sit cognoscibile; consequens est, cognoscibilia esse infinita, quapropter cùm omne cognoscibile

32.
Plal. 113.

gnosibile comprehendat Deus, infinita sane possibilia eum cognoscere fatearis necesse est. nulla enim ratio ad vnum possibile cognoscendum determinat, vbi infinita comprehendendi vis est, & plura possibilia statuuntur esse, cognosci quæ possint.

*Quid si
quæras,
cur Deus
has præ illis
creaturas
creauit.*

33. At verò, inquires, liberè cum agat omnia, cur hunc hominem potius creandum destinauit, quàm infinitos alios qui creandi non sunt, & quos tamen æquè facili negotio è suâ Mente poterat educere? Arduam rem petis quisquis hanc petis. Quid dicam? verùm & illud interrogo ego, cur pictor aliquis hanc tabellam picturamue ex mente suâ educit, penicilloque designat, & non aliam? quanquam comparatio hæc, vt video, non planè congruit. Responderi enim faciliè posset, ideo hanc efformari pictoris penicillo, quia huius tantùm & non alterius ideam in mente circumferebat; & quamuis alias poterat efformare penicillo exprimendas, nullas tamen re ipsâ efformauerat. At verò in Deo id non est; omnes enim omnium rerum ideæ, æquè præsentès illi sunt, æquè claræ, æquè vt producantur faciles. cur igitur has suscipit in lucem producendas, reiectis aliis numero infinitis?

34. Quid respondeam, quò me veram nescio. Et verò scio. Ad te me conuerto Mens increata, Mens Diuina: in te rerum omnium rationes inuenio expeditas, illud cum scio, destinato hæc consilio à te facta. Nam vt rectè monet Sapiens: *Tecum Sapientia tua quæ nouit opera tua, quæ & affuit tunc cum orbem terrarum faceres, & sciebat quid esset placitum oculis tuis, & quid directum in præceptis tuis.* Mortales! quis cognouit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit? inquit diuinus Paulus: & rursus sapientissimus Salomon, *quia omne quod voluerit, faciet; & sermo illius potestate plenus est, nec quisquam dicere ei potest, quare ita facis?* An non satis est scire me, immensam illam Sapientiam, post tanta studia, tantamque in expendendis omnibus institutionem, ita statuisse, vt acquiescam, & dicam Factum benè?

*non habeo
quod cerè
respondeam,
nisi quia
ita voluit.*

35. Verùm cum etiam illud mihi constet, omnia quæcumque agit Diuinum illud Numen, ad suam gloriam honoremque referre, *vniversa enim propter semetipsum operatus est Dominus*, illico fit illud planè credibile, hos Angelos, hos homines, hæc elementa, hos celos, hoc denique Vniuersum, præ cæteris omnibus crea-

*Credibile
est, quia
has præ al-
liis nouerat
gloria sua
manifesta-
da magis.*

*conducere.
Certiū est,
quod quia
per has &
non per a-
lias, gloriā
suā voluit
manifesta-
re.*

tioni fuisse destinatum, quoddam hęc creaturę maximē ad gloriā suā promouendam conducere, ostentationemque artis suę. Aut si alias etiam creaturas posibles esse contendis, ad artis demonstrationem, prę his quę deferuissent; id verò præterquā quod tu nescias, neque ad id probandum quidquam præter coniecturas asserere possis; certē statuendum est, has & non alias ab Artifice summo esse electas, in quibus & per quas Sapientię & Scientię suę, imo & Bonitatis & Misericordię thesauros absconditos re ipsā patefaceret & declararet. Quā verò motus ratione id egerit, nescio; rationes non indago, sed factum approbo, veneror & adoro. Et verò, quis pictorem aggreditur, petitque cur per hanc picturam potius, quā per aliam voluerit artis suę specimen dare, eamque commendare posteritati, cū alię superessent ideę, quibus æquē id faciliē consequeretur? certē quia per hanc nomen suum commendare volebat, non per aliam; nulli ideę iniuriam fecit, omnium fabricator, & proinde omnium dominus.

*Pro hoc be-
nescio,
gratia &
creaturis
singulis,
Creatori
agens.*

Miseri, si naturam in nobis corruptam, at si destinationem Dei attendimus, felicissimi mortales! quantam habemus Deo maximo gratias agendi materiam, vel ex hoc solum capite, quod nos ex infinitā illā hominum possibilium congerie, sigillatim nominatimque exceperit, per quos suam ipse gloriā commendaret? quid, quod & illius glorię percipiendę capaces fecerit? Vbi præ totā hominum possibilium infinitudine, id sumus meriti? quid egimus, quid contulimus? Rursus identi dē id cogita, quā quæso fronte, dispositionibus eius sanctissimis audeas intercedere, totamque idearum symmetriam querelis indebitis inturbare!

*Neque cō-
querendum
quod sic &
non aliter
sefe effor-
marit.*

Quasi verò in artificiosissimā & ad omnes artis leges exactā picturā, effigies quę secundū perspectiue tenorem magis dispositę ut appareant, obscurioribus obducuntur coloribus, minoresque designantur, iustē conqueri possint, quod eo statuatur loco, quod tam obscuro, quod tam exigui efformentur masculi, cum nullo labore in debitam educi possint altitudinem. Quiescite quæso insani masculi, neque picturę proportionem vestris obmurmurationibus interuertite: satis id quidem vobis gloriosum est, à mente artificis eductos vos, cum alios posset quamplurimos efformare; satis vobis sit esse, & tabulam illam artificij plenam

36.

37.

plenam positione vestra condecorari. Illò certè debebatis esse loco & non aliò, neque clariores neque adeò etiam maiores, vt artem suam pictor commendaret. Hoc si vos non percipitis, factis id sit artificem id dignoscere, artificem sic visum, artificem sic placuisse. Pluribus rem non explico: videtis oppidò quò tendam & quid velim. Ad alia faciamus gradum.

§. VI.

*Exponitur Scientia Visionis: & quomodo Deus creaturas re-
ipsà aliquando creandas, ordinet ac disponat.*

38. **C**ognitâ itaque beneque perspectâ totâ possibilitium creatu- *Explicatur
secunda
scientia,
quæ dicitur
Visionis.*
rarum congerie, decreuit Deus aliquas, prætermis-
sæ Mente suâ educere & in lucem dare: illud inuiolabili statuens
decreto, quot forent & numero & specie: quasi si pictor certò
statuat quot & quas effigies in tabellam suam velit educere, &
spectatorum oculis visendas proponere. Hoc decretum, non
temporis sed naturæ, vt Theologi loquuntur, ordine, subsequitur
secunda in Deo scientia quæ in Scholis dicitur *Scientia Visionis*,
& rectè. Vti enim videnti ea quæ videt præsentia esse necesse est,
ita per hanc scientiam, omnia quæ possibilitatis arcanas tene-
bras euasura sunt, & totâ æternitate sunt creanda aut futura,
sunt præsentia Diuinæ Menti, apud quam nihil futurum est;
eaque in se ipsis, quasi æternitati suæ, quâ omnia tempora con-
plectitur, coexistentia intuetur.
39. Adeo verò exacta est hæc visio, vt penetret prorsus rem om- *Quâ Deus
videt om-
nes res fu-
turas.*
nem, omnem naturam comprehendat, proprietates dispositio-
nes, situs omnes peruadat; perfectionem, numerum, magnitu-
dinem rerum omnium exactè norit; adeò vt in totâ rerum om-
nium congerie, ne capillus quidem minimus, non arenula, non
atomus sit, cuius & pondus, & exilitatem, & duritiem non exa-
ctè penitusque discernat & videat.
40. Neque id mirabitur, quisquis attenderit omnes omnino crea- *Omnium
creaturarum
in Deo sua
Ideæ.*
turas ex Deo vt sic dicam effluere, hoc est ex cogitationibus
ideisque quæ in Dei Mente sunt: adeo vt nulla possit esse crea-
tura, ne musca quidem aut vilissima formica, cuius idea non sit
in